

Povestiri din viața mea

Nicolae Pașcovici

Începând cu acest număr, în cadrul rubricii “Restituiri” începem prezentarea unor fragmente dintr-un manuscris aflat în biblioteca Stațiunii Experimentale de Cultura Molidului Câmpulung Moldovenesc: “Povestiri din viața mea”, aparținând silvicultorului bucovinean Nicolae Pașcovici (1895-1986), cunoscut mai ales ca autor al unor lucrări de specialitate, cum sunt cele despre molidul de rezonanță și dicționarul forestier german-român - lucrare singulară în literatura forestieră română.

Martor a numeroase evenimente, remarcabil întipărite în memorie și trăite de-a lungul unei vieți aproape centenare, autorul evocă amintirile legate de anii de gimnaziu petrecuți la Suceava, prin aspectele din primul război mondial, la care a participat personal, apoi prin anii de facultate de la Școala Superioară de Silvicultură din București - pe atunci la pionierat, cu Marin Drăcea proaspăt asistent, alături de întreaga pleiadă a personalităților din silvicultura româ-nească a vremii - apoi al doilea război mondial, serviciul la Ocolul silvic Frasin și nu în ultimul rând cele legate de Școala de Brigadieri Silvici de la Rădăuți, unitate ce a purtat amprenta persona-lității sale, recunoscută la acea dată prin seriozitatea și profesionalismul pregătirii elevilor, mulți din ei reprezentanți de cinste ai silviculturii bucovinene.

Am considerat important, pentru o revistă cu profil forestier, prezentarea unor evenimente strict legate de viața silvică românească - unele, pagini-document de la începuturile acesteia - chiar dacă manuscrisul merită citit și chiar publicat în întregime, oferind celui ce îl parcurge o lectură interesantă.

* * *

(...) Informațiuni referitoare la Școala Superioară de Silvicultură din Brănești

La Ministerul Agriculturii aflu știrea că această școală, înainte de războiul mondial, a activat în localul ei propriu din Brănești; în timpul războiului, a ars și puțina zestre, și care acum se află în acest minister.

Ultimul director al acestei școli a fost N.G. Popescu, cu studii la Sorbona. Studenții școlii purtau uniformă verde, ca cei de la Sorbona, la cămin domina disciplina militară, se studia din cursuri litografiate, iar școlarizarea dura trei ani. Studenții merituoși erau susținuți prin intermediul unor burse de stat. Învățământul la clasă se ținea între orele 8-13, cu pauze de recreere. Anul școlar era împărțit în trei trimestre și se încheia în septembrie, odată cu susținerea și examinarea lucrărilor practice din caiet.

Vacanța de vară era destinată lucrărilor practice la ocolul silvic din apropierea domiciliului studentului, acestea urmând a fi trecute “pe curat” în caietul de lucrări. Fiecare student primea de la cancelarie un asemenea caiet, întocmit corespunzător obiectelor de studiu ale fiecărui an. Caietul de lucrări practice se susținea și se examina în toți anii de școlarizare. El este oglinda fiecărui student, de aceea, când zici student la Silvicultură, te gândești la lucrările din caiet ...

Informațiuni referitoare la Școala Superioară de Silvicultură din București

Școala Superioară de Silvicultură din București, promoția 1918-1921, urmează programul școlii din Brănești, schimbându-și numai sediul și directorul. Fostul director N.G. Popovici trece la pensie, fiind înlocuit cu profesorul de exploatarea pădurilor, Nicolae Saegiu.

Cancelaria școlii funcționează în clădirea Ministerului de Agricultură, iar căminul studenților este la Liceul Sfântul Sava, str. Știrbei Vodă. Cursurile încep la 15 noiembrie 1918 și se încheie la 14 mai 1919; iunie, iulie și august 1919 - vacanță și lucrări practice la ocolul silvic, apoi 1-5 septembrie 1919 - încheierea lucrărilor practice și predarea caietelor la cancelarie (pentru susținere și examinare), 6-15 septembrie 1919 - susținerea și examinarea lucrărilor practice și afișarea mediilor, 16 septembrie 1919 - începerea noului an școlar 1919-1920. Promoția de studenți 1918-1921 este o promoție de tineri veniți de pe fronturile de luptă, considerent de care se ține seama la examene (...).

Transformarea ofițerului de front în student la Silvicultură

... O transformare foarte dificilă pentru mine, deoarece condițiile nu erau favorabile și nici avantajoase: la tot pasul lipsuri, greutate. Însă prin străduință și perseverență omul pe toate le învinge.

Labor improbus - omnia vincit. Omului îi este dat să lupte cât e tânăr, să-și lărgească orizontul cunoștințelor. Idealul fiecărui muritor este să creeze ceva de folos generațiilor viitoare, să deschidă un drum nou în progresul culturii, să scrie câteva rânduri pentru înnobilarea inimii omenesci.

Mitimus inveti - tum, semper cupimusque negata. Tindem spre un ideal și toată viața dorim o situație mai bună pentru generațiile viitoare, la care noi nu mai putem să ajungem ...

Procedez la transformarea exteriorului meu: hainele militare le prefac la croitor în haine civile, cumpăr ghete ușoare ca pentru București, îmi opresc fumatul.

Mă înscriu la Școala Superioară de Silvicultură ca student în anul I, îmi cumpăr cărți și cursuri litografiate pentru studiu, pe colegii de studii mi-i fac prieteni prin mici atenții și sunt cu ei în bune relații.

Cu aceste pregătiri, m-am transformat în student silvic, așteptând deschiderea învățământului la data de 15 noiembrie 1918.

Transformarea interiorului meu o fac lent, dificil, cu remușcări și nostalgie. Două figuri obsedante mă urmăresc la tot pasul: ofițerul de front și studentul din Viena. Cum să scap de ele ?

Mă gândesc la munca mea de patru ani în armată. În cameră, singur, stau de vorbă cu mine: dacă rămâneam între cadrele armatei, la Regimentul 64 Infanterie Bistrița, la îndemnul colegului meu Bubi Reus, nu era bine ? Să fi rămas ca student în Viena, la Silvicultură, nu era bine ? Am căutat mai bine: iacă, am aflat, la București ... La tot pasul, lipsuri și necazuri ...

La gimnaziul din Suceava am învățat să trăiesc modest, să trec peste toate lipsurile și necazurile vieții. Parvo vivere! Să ajung la destinul meu, croit de soartă: muncitorul fără lipsuri și necazuri nu poate trăi, e mort.

Adio vouă figuri obsedante - de ofițer și de student la Viena! Adio frontului italian de pe Elferșarte, Altștein, Passubio, Adame-llo cu Pascuale și Cevedale! Adio vouă ghețarilor care înghițiți în abisuri viețile omenesci! Adio vouă camarazilor: Sardin-gar, Weinberger și Osterer, care m-ați instruit pe front! Adio vouă, colegilor de comandă

la front: Nadler și Rico Lorenzi, prieteni și cântăreți! Adio ție front galițian, cu botezul tău de foc de la Zlaciiov - Hlinața! Adio la tot trecutul meu din cadrul armatei, pentru că eu m-am transformat definitiv și sunt student silvic.

Deschiderea cursurilor în Amfiteatrul Bibliotecii Universității București

Studentii anului I, circa 45, în bănci, așteaptă deschiderea fastuoasă a cursurilor. Intră directorul școlii - N. Saegiu - cu catalogul sub braț, urmat de doi profesori și doi asistenți. Studentii, în picioare, ovaționează îndelung. Directorul citește numele studenților înscriși în anul I și arată că aceasta este prima promoție de după război, cu studenți veniți de pe fronturile de luptă pentru patrie, trecuți prin botezul focului, răniți și bolnavi din spitale ... Aplauze îndelungate.

*
* *

Școala din Brănești a ars în timpul războiului, deci nu avem local propriu. Ni s-a pus la dispoziție un amfiteatru al Bibliotecii Universității.

Prelegerile se vor ține între orele 8-13; primul trimestru durează de la 15.XI. 1918 la 15.I.1919, al doilea trimestru - 16.I.-15.III.1919, al treilea trimestru - 16.III.-15.IV.1919. Studentii buni la învățătură vor fi bursierii statului, cu o bursă de 300 lei lunar. Vacanța personală, între 16.IV. și 16.VII.1919. Lucrările practice la ocolul silvic apropiat: 16.VII.-15.IX.1919. Încheierea anului școlar se va face după depunerea caietelor de lucrări practice, acestea urmând a se susține și examina între 16.IX.-30.IX.1919. Aplauze îndelungate.

*
* *

Urmează la cuvânt profesorul de cultura pădurilor, N.G. Popovici, aflat în curs de pensionare. Acesta, între altele, spune cu înflăcărare: "... în voi văd păduri de stejar și de gorun amenajate și bine îngrijite, văd pepiniere forestiere cu puieți viguroși, care-ți iau ochii privindu-i, văd reședințe de ocol cu pomi roditori, cu grădini și straturi, văd gospodari de cultură! Văd întreaga tehnică a culturii pădurilor realizată pe teren, pe baze științifice, văd natura care se bucură de ajutorul vostru pe care îl oferiți la realizarea magnificului ei rol ideal: crearea și întreținerea pădurii permanente, pentru folosința omului! Aplauze îndelungate.

În continuare, vorbește profesorul Petre Grunau: "Noi vom studia împreună dăunătorii principali ai pădurilor - intemperiiile, ciupercile și gândacii, cât și mijloacele de combatere a acestor dăunători. Aplauze și ovații.

Dr.ing. Marin Drăcea, asistent la Cultura Pădurilor, arată că, pe lângă acele păduri frumoase de stejar și gorun menționate de antevorbitorul său, "mai există în țară mii de hectare ocupate de nisipuri zburătoare, care cer să fie mai întâi fixate și apoi transformate în păduri permanente. Specia forestieră pentru fixare e salcâmul, pe care îl vom studia cât mai complet." Aplauze și ovații.

Inginerul V. Stinghe, profesor asistent la Amenajarea Pădurilor, arată pe scurt modul de reglare a tăierilor și a regenerării pădurilor, fără ca să periclitizeze existența lor. Acest mod de reglare a tăierilor se va studia la disciplina sa. Aplauze și ovații.

Cantina studenților în 1918-1919

Aceasta a luat ființă din inițiativa Societății Doamnelor Române. Domnișoara

Pia Brătianu, ajutată de un comitet select, a înființat prima cantină pentru studenții facultăților din București; sediul cantinei era în str. Gutenberg, la subsol.

Prima cartelă de masă era pentru zece zile (16.XI.-26.XI.1918), la prețul de 50 lei. La aceasta se servea numai prânzul - o ciorbă cu legume și carne. După zece zile, situația s-a ameliorat, cartela pentru prânz și cină majorându-se la 30 de zile și la prețul de 300 lei lunar, un mare avantaj în favoarea studenților.

S-a realizat și acest deziderat studentesc, prin munca perseverentă, gratuită, a domnișoarei Pia Brătianu, ajutată de Comitetul Doamnelor Române. Adio ospătărilor populare din str. Brezoianu, cu stufatul de praz și cu iaurtul vostru, că studenții mănâncă acum mai ieftin și mai bine la cantina lor!

Cursurile și frecventarea lor în amfiteatrul universității. Examenele trimestrelor I, II și III, 15.VI.1918-15.VI.1919

Frecventarea cursurilor se făcea ușor. Fiecare student își avea locul său în bancă, profesorul venea din cancelarie cu catalogul clasei, șeful clasei îi spunea absențele, care se notau în catalog și care erau ca o notă rea pentru bursieri. Cursurile durau o oră și jumătate, cu o pauză scurtă. Prelegerile erau scurte, materia condensată și cu obiecțiune la tehnicitate.

Din perioada trimestrelor I, II și III s-au scăzut câte 10 zile pentru examene și încheierea trimestrelor. Studenții bătrâni, veniți de pe front, erau examinați în mod adecvat cu starea lor psihică. Tinerii bacalaureați, veniți de pe băncile liceelor, se examinau mai detaliat, mai sever, având în vedere că ei asimilau materia mai ușor.

După încheierea trimestrului I s-a afișat

rezultatul examenelor și lista bursierilor, iar printre aceștia figuram și eu, cu media 7,17. Media minimă pentru bursă era 7, nota 6 fiind notă de trecere. Bursa elevilor zeloși era instituită de Casa Pădurilor din Ministerul Agriculturii, în sumă de 300 lei lunar, care se achita nominal.

Tehnica examenelor trimestriale

Pentru încheierea fiecărui trimestru se cere un examen scris și un examen oral. Examenul scris se dă la obiectele principale: cultura pădurilor, exploatarea pădurilor, stațiunea forestieră și studiul solurilor forestiere, dendrologie forestieră, topografie forestieră, amenajarea pădurilor, protecția pădurilor, torenți forestieri, dendrometrie forestieră.

Nu se dau examene în scris la matematici, chimia lemnului, industria lemnului, meteorologie, climatologie forestieră.

În fiecare trimestru, 80 zile erau destinate pentru prelegeri și 10 zile pentru examenele în scris și orale. Pentru cele în scris, studenții se serveau de tabele dendrometrice și topometrice, care se primeau de la biblioteca școlii cu câteva zile înainte de examen, pentru studiul de după amiază.

La fiecare materie, profesorul formula un titlu de teză sintetic, pe care studenții, între orele 8-13,30 și după masă îl desfășurau în clasă, îl treceau pe hârtie de maculatur și apoi pe curat.

Supravegherea examenului scris se făcea de către profesor, ajutat de asistentul său, cu tact și disciplină. Se permiteau întrebări, consultări și diverse lămuriri la titlul din teză.

Se punea preț pe scrisul frumos, pe stilul simplu și bogat în fraze frumoase și pe tehnicitatea lucrării. La sfârșitul semestrului, lucrările scrise serveau de model pentru

practica din cursul vacanței de la ocoalele silvice.

Lucrările scrise durau 3-5 zile, iar în restul timpului din perioada examenelor acestea se dădeau oral. Lucrările scrise pe curat se adunau de către șeful clasei sau asistent și se predau spre corectare profesorului, care punea două note: pentru prezentare, desfășurarea corectă a subiectului, cu titluri și subtitluri, scris îngrijit și corect, fraze convingătoare - o notă și pentru tehnicitatea lucrării - a doua notă.

Aceste două note, împărțite la doi dau media lucrării la examenul scris. La prezentare se puneau note mai mari, iar la tehnicitate corectura era mai severă.

La încheierea trimestrului, examenele orale se dădeau cu bilete, prin tragere la sorți. Trei elevi ocupau prima bancă de la începutul catalogului, ei trăgeau la sorți și se pregăteau pentru examinare, prin notarea punctelor principale din subiectul biletului tras. Profesorul chema la tablă studentul pregătit, în locul lui urmând alt student cu biletul său, locurile completându-se ulterior până la ultimul din catalog. La examenul oral poate să asiste întreaga clasă, lăsând libere trei bănci din spatele celor trei studenți cu bilete trase.

Examenul oral putea să cuprindă și unele părți din subiectul tezei scrise, când acestea s-au omis în dezvoltare. La acest examen se ține seama de prezentarea corectă a studentului: ținută dreaptă, cu fața senină, zâmbitoare, haine decente și curate, susținerea subiectului pe puncte principale, judicioase alese, răspunsuri la discuții într-un stil simplu, înflorit cu fraze frumoase și convingătoare.

După terminarea examenelor din ultimul trimestru, studenții silvici treceau în vacanța de vară, de la 16.VI-15.VII.1919.

Vacanța studenților silvici, zisă vacanța personală

Treizeci de zile la părinți ... Vacanța libertății pentru adolescenții intelectuali, vacanța plimbărilor, a escapadelor decente și a orelor fericite, vacanța refacerii, lipsite de munca intelectuală grea, cu memorizare ... De la cancelarie am primit caietele de lucrări practice și am plecat în vacanță, la părinți.

În anul I, am frecventat cursurile șase studenți bucovineni și am dat toate examenele cerute: Bucevschi Dragoș, Hulubaș Eugen, Nete Constantin, Oniceag Simion, Pașcovici Nicolae și Simiganoschi Anton. Pentru lucrările practice noi am ales Ocolul silvic Gura Humorului.

Revederea cu părinții s-a petrecut repede - ne-am bucurat că ne întâlnim din nou - cu împărțirea micilor atenții la frați și la surori. Mama s-a bucurat mai tare, că sunt sănătos, vesel și vorbăreț. Împlinisem vârsta de 24 de ani. Le-am povestit despre școala noastră: despre păduri și despre profesorii ei, despre ce învățam noi la București și despre aceea că în lunile de vară facem practica la Ocolul silvic Gura Humorului. Le-am mai spus despre viața din București, cu lustragiile de ghete, cu oltenii cu cobilița și de escrocii care vând lucruri spoite ca aur veritabil. Pe mama o aflu tot așa cum am lăsat-o în toamnă: mai îmbătrânită, mai adusă de la mijloc, tot la icoanele ei, cu candela care arde la sosirea mea. Se bucură când sosesc și mulțumește lui Dumnezeu de bucuria re-vederii mele. Fața ei exprimă evlavie și fericire.

Alte povestiri trăite: istoricul Nicolae Iorga în vizită la Gura Humorului

Tot în timpul verii anului 1919, într-o

duminică din iulie, se anunța că istoricul Iorga vizitează orașul. El intrase în politică și probabil că avea treburi cu autoritățile de conducere de atunci.

Cetățenii și funcționarii, aliniați de ambele părți ale șoselei, fac spalierul de trecere pentru acest mare istoric al neamului românesc. Noi, studenții, făceam și noi parte din acest mare spalier. Între rânduri, se șoptește: trece Iorga, uite, Iorga, ilustru nostru istoric, trece cu delegatul prefecturii.

Când ajunge în dreptul nostru, studentul Oniceag începe cuvântul său: “Bine ați venit în mijlocul nostru, ilustre istoric al neamului românesc! Noi, studenții acestui județ, așternem buchete de flori în calea dumneavoastră și vă urăm din toată inima multă sănătate, spor la muncă și depline succese în activitate!”

Iorga se apropie, vede cordica “Dacia” pe pieptul vorbitorului și zice: “De ce vă frământați în societăți adversarii, când noi ne luptăm pentru unire? Mai bine ați face un centru studențesc de care să ne putem mândri!”

Cu aceasta trece apoi la învățătorul Gavrilesco, care domină întreg spalierul, în costumul său național, ca figură de român sănătos, cu fața jovială, rumenă și bine îngrijită, cu plete castanii pe spate și cu o privire care îți inspira curaj și dorința de succese în viață.

“Așa vreau să văd pe toți cetățenii din Bucovina, ca pe dumneata: sănătos, viguros, frumos și bine îngrijit ... Să știi că-mi face plăcere să te văd și simt o bucurie când mă uit la dumneata!”

(...) Lucrările practice silvice în vacanța de vară (15.VII-15.IX.1919)

A. Topografie. Pepiniera silvică, ridicare în plan la scara 1:200 și 1:500. Metode

de lucru: arpentaj cu crucea de vizare, arpentaj cu echerul topografic gradat. Definiții și vocabularul tehnic silvic.

B. Silvicultură. Descrierea pepinierelor silvice și a movilei de compost - terenul de odihnă. Metode de lucru în pepinierele silvice. Noțiuni de vocabular tehnic silvic.

C. Dendrologie și silvicultură. Studiul a patru specii principale din ocolul silvic unde se face practica.

D. Exploatarea pădurilor. Inventarierea și cubajul a 40 de bușteni și a opt steri lemn de foc. Metode de lucru. Noțiuni și vocabular tehnic silvic.

E. Protecția pădurilor. Cinci insecte dăunătoare pădurii din ocolul silvic în care se face practica. Metoda de lucru. Noțiuni și vocabular tehnic silvic.

Caietul de lucrări practice

Acesta are formatul unei coale duble și cuprinde 210 pagini, câte 70 pagini de fiecare an cu vacanța de practică. Foile sunt groase, pentru scris și desen. Pe caiet se lucrează numai în tuș. Pagina din stânga servește la desenarea figurilor, iar în dreapta se scriu lămuririle necesare.

Caietul de lucrări este oglinda studentului silvic, se păstrează curat, cu scrisul și figurile frumoase, cu documentări și multă tehnicitate. Poartă semnătura inginerului responsabil și a șefului de ocol, a profesorilor care examinează lucrările practice, iar media notelor date la fiecare lucrare - scris, desfășurare și tehnicitate - împreună cu media trimestrelor, dau nota de trecere în anul următor a studentului.

Media unui caiet de lucrări practice bine întocmit valorează tot atât cât media la învățământul teoretic al celor trei trimestre ale anului de școlarizare, de aceea, anul de

școlarizare nu se încheie fără nota la lucrările practice. Odată cu examinarea caietului, profesorul examinează susținerea celor scrise, cât și tehnicitatea lucrării, în scris și în desen tehnic. Se trece apoi la examenul noțiunilor și al vocabularului tehnic silvic, din caiet, care comportă discuții și lămuriri adecvate la materia respectivă.

Prezentarea la Ocolul silvic Gura Humorului pentru practică

Aceasta s-a făcut militărește, în șir de raport, cu tact ordonat. Șeful ocolului, Dolejab Fr., un domn bătrân, ceh, dă mâna cu fiecare dintre noi și ne lămurește că a citit adresa școlii din București și că ne recomandă ca responsabil pentru lucrările noastre practice pe asistentul său Pscheit Rudolf - inginer silvic - absolvent al Școlii silvice de la Viena.

Inginerul ne conduce în camera alăturată, face cunoștință cu noi și ne invită să stăm la o masă lungă, pentru o consfătuire de lucru. Se dă citire titlului fiecărei lucrări practice, se caută punctele de desfășurare a lucrărilor și se face un plan de muncă. La fiecare lucrare practică se fixează câte opt zile de lucru, între orele 8-13. După-masă se redactează notele, în vederea întocmirii caietului de lucrări practice.

Pentru cele cinci lucrări practice s-a conceput planul de realizare în 40 de zile, așa că pentru redactarea caietelor ne-au mai rămas 10 zile de lucru. Pentru noțiunile și vocabularul tehnic silvic urmează să ne documentăm din lectura cărților de specialitate, la fiecare temă.

Aspectul unei zile de muncă

A doua zi, inginerul pleacă în teren cu

noi. Luăm instrumentele necesare: crucea de vizare și echerul topografic, jaloanele și panglica de oțel, scara de plan și compasul, o găleată cu lapte de var și o perie de spoit.

Plecăm la cea mai apropiată pepinieră silvică. Aici, ne este descris fiecare instrument și unealtă de lucru de care ne servim. Inginerul, personal, trasează linia de bază în lungul pepinierii cu crucea de vizare și apoi cu echerul topografic, o măsoară cu panglica și o reduce la scara planului. De pe această bază ridică perpendiculare și le reduce la scara planului, apoi unește colțurile de contur și ne arată figura planului ridicat. După asta, măsoară drumurile pepinierii, tarlalele, potecile, movila de compost și terenul de odihnă. Ne vorbește apoi despre desfundarea terenului, despre uneltele practice, despre movila de compost și altele.

În zilele următoare ne rânduiește la lucru pe fiecare dintre noi, ne arată practic cum se procedează la fiecare lucrare. După ce se convinge că am înțeles, trece la examinare, cu discuții lămuritoare. Zilele de muncă programate pentru lucrarea la topografie s-au folosit din plin, cu repetări și lămuriri complete.

Urmează celelalte lucrări, zi de zi, până la terminare. Noi ne dăm silința să-l putem urmări pe inginer: cu observațiile noastre de începători, cu luare de note, cu studiile de după ora 13, cu îndemănările noastre de aplicare pe teren și cu memorizări practice.

Terminarea lucrărilor practice de teren pentru vacanța anului 1919

Lucrările practice de teren pentru anul I s-au terminat în timpul programului stabilit. Acestea s-au aplicat pe teren cu repetări, s-au luat note, s-au trecut în caiete, pe curat, la texte și la desen; îți făcea plăcere

deschiderea unui caiet de lucrări practice.

Inginerul responsabil a lucrat alături de noi pe teren și la redactarea caietelor, depunând o muncă cu mult devotament. Tot timpul eram ținuți cu o mână de fier, disciplinat și ordonat. Adesea, spunea că numai practica aplică cunoștințele teoretice, că “teoria sine praxis sicut rota sine axis” și că, caietul de lucrări practice este oglinda fidelă de pregătire studențească a fiecărui tânăr.

Când ne plângeam că e mult de lucru, ne răspundea “labor improbus omnia vincit”. S-a lucrat cu plăcere și s-au încheiat toate lucrările programate în timp util.

Rămas bun de la cei dragi de acasă

Acasă am aflat totul bine. Un pic de întristare la plecarea mea, dar totuși cu speranța vădită că ne vom vedea după câteva luni. Am stat la masă și le-am povestit cum am vrut să facem câteva lucrări de teren pentru încheierea anului școlar 1919.

La plecare, am sărutat mâna părinților, ne-am îmbrățișat cu surorile și cu frații și, la ieșirea din casă, am zis și eu: “Cât e lumea și pământul nu-ți mai merge cum ți-i gândul, ci ne merge cum ni-e soarta și așa ne prinde moartea!”. După aceasta, am văzut iar fețe vesele, cu zâmbete și le-am zis: “Rămâneți cu bine, că eu plec iar pentru 10 luni; la revedere, în 1920”. Mama era acum mai veselă și mai sigură, dar tot la icoanele ei sfinte, care ocrotesc familia și casa noastră.

(...) Studenții de la Silvicultură au o sală de clasă, cămin și cantină în strada Cantacuzino. Anul școlar 1919-1920.

Prin străduințele aceleiași Societăți a Doamnelor Române, condusă de domnișoara Pia Bratianu, s-a obținut pentru stu-

denții silvici, în localurile Institutului de Fiziologie din strada Cantacuzino, o sală de cursuri și sălile necesare pentru cămin și cantină. Sala din amfiteatrul Bibliotecii Universității rămâne ca sală de cursuri pentru anul întâi de studii. Direcțiunea școlii avea sediul în clădirea Ministerului Agriculturii, lângă Casa Pădurilor.

Studenții bucovineneni în Silvicultură

Anul I: Gârbu Șt., Sofronie Gh., Lăzuca I., Iuraș I., Turtuman G. - cinci studenți.

Anul II: Letea C., Oniceag S., Bucevschi Dr., Hulubaș E., Pașcovici N., Simiganoschi A., Dan I., Cârlea T. - opt studenți.

Studenți cu studii la Viena: Tudoraș G., Cormoș G., Gorcea A., Tcaciuc A. - patru studenți. În total, 17 studenți silvici.

(...) Încheierea anului I la Școala Superioară de Silvicultură (la 31.IX.1919). Predarea caietelor de practică și susținerea acestora

Ultimele zece zile din luna septembrie 1919 erau destinate predării caietelor la cancelaria școlii. Profesorii examinau desfășurarea fiecărei lucrări practice, scrise și desenate. La fiecare materie se puneau două note: la prezentare o notă și la tehnicitate altă notă. Studentul era examinat la susținerea celor scrise și desenate, pentru a treia notă. Se făcea media celor trei note și se calcula nota pentru fiecare student și an de studii, în vederea obținerii bursei de la stat.

Susținerea obiectivelor scrise și desenate, cât și vocabularul tehnic, aveau mare importanță, fiindcă aici se constata aplicarea pe teren a teoriei învățate la clasă.

Școala Superioară din București aplică regimul silvic german și francez

Această școală silvică trebuie să adopte ambele regimuri științifice: regimul german pentru pădurile de rășinoase și regimul francez pentru tratarea pădurilor de foioase.

În țară, avem păduri de munte în nordul țării: păduri de rășinoase pure și păduri de rășinoase de amestec cu foioase la colinele mari, care comportă amenajări specifice regimurilor de munte, așa-zise amenajări de regim german. La câmpie și în sudul țării, în zona colinelor mici, la șesuri de stepă și la lunci avem păduri de foioase, care comportă amenajări specifice regimurilor de șes, așa-zise amenajări de regim francez.

Amenajamentele pădurilor de munte și de la colinele mari prevăd exploatarea și regenerarea pădurilor de rășinoase și de amestec de rășinoase cu foioase în codru cu diverse forme, în timp ce amenajamentele pădurilor de la câmpie, de stepă și de luncă pretind tăieri și regenerări în codru regulat și în cânguri. În țara noastră, ambele regimuri sunt aplicabile și se completează armonios.

Deschiderea cursurilor anului II la Școala Superioară de Silvicultură din București, promoția întâi după război, 1 octombrie 1919 - 15 iunie 1920

Directorul școlii, asistat de profesorii ce se ocupă de clasa noastră, intră sărbătorește cu catalogul clasei. Citește numele studenților înscriși și promovați în anul II, la care se răspunde cu "prezent". Toți studenții, în număr de 46, sunt prezenți.

Directorul dă citire împărțirii anului școlar în trimestre, cu cursuri și examene, precum și referitor la încheierea examenelor teoretice, cu medie finală la finele lunii iunie, fixând prima jumătate din luna iulie

ca vacanță personală de recreere și odihnă, iar lunile de practică în a doua jumătate din iulie - jumătatea lui septembrie 1920. Predarea caietelor de practică și susținerea: de la jumătatea lui septembrie la 30 septembrie 1920. Începerea anului școlar cu deschiderea cursurilor: 1 octombrie 1920.

Citește apoi programarea lucrărilor practice ale anului II, promoția 1918-1921. La cultura pădurilor: o pepinieră de stejar pedunculat cu capacitatea anuală de 30.000 puiți repicați; codrul regulat de fag cu tăieri de regenerare. La dendrometrie: analiza creșterilor la un plop de 60 de ani și tabele de producție pentru specia dominantă în ocolul silvic unde se desfășoară practica. La amenajament: părțile principale ale unui amenajament; hărțile unui amenajament și citirea lor. La topografie: ridicarea în plan a unei suprafețe cu planșeta topografică și cu busola topografică.

Promoția noastră e împărțită pe grupe de elevi și pe ocoale silvice. Grupa mea va lucra la ocolul silvic Țigănești (de lângă București) și e compusă din următorii studenți: Dan Ilie, Carleciuc Toader, Petrescu Iftimei, Vasilescu Ioan, Popovici Nicolai. Directorul Saegiu dă cuvântul profesorului diriginte de clasă Iacobescu. Urmează aplauze și ovațiuni.

Dirigintele de clasă vorbește despre îndatoririle fiecărui student de a frecventa cursurile regulat și de a studia la fiecare materie. După aplauze îndelungate, urmează apoi, profesor după profesor, expunerea materiei din programul fiecăruia și importanța obiectului în cadrul culturii pădurilor.

După o scurtă pauză de recreere, urmează profesorul de cultura pădurilor, cu orele sale de curs, făcând uz de cuvinte alese și adânc pătrunzătoare în inimile studenților.

Deschiderea cursurilor pentru anul II s-a executat disciplinat, ordonat și planificat în timp, pentru predare și examinare, în

scris și oral, pe trimestre și pe întreg anul de învățământ.

O viață de student trăită în București între anii 1918-1921

Iernile din București au fost ierni ușoare. În camera de pe strada Marcovici nu aveam sobă, dar nici nu-i duceam lipsa ... Noaptea dormeam cazon, sub pătură, peste care întindeam scurta mea militară; dimineața mă sculam odihnit și binedispus, ca oricare altul ...

Ziua mea de muncă era divizată pe ore fixe, menținute cu severitate: de la ora 5 la ora 7 spălat, gimnastică, îmbrăcare, dejunare - pâine și apă - și pregătire pentru învățământul de la clasă. De la ora 8 la 13.30 prelegeri și note la clasă, iar de la 14 la 16 masa de prânz și odihna, iar de la ora 16 la 18 studii pregătitoare pentru ziua următoare și lecțiile particulare. Între orele 18 și 20 urmau cina și pregătirile pentru ziua următoare.

Lecțiile particulare se plăteau cu ora. Eu predam ore de limba germană elevilor din învățământul general și câștigam 40-100 lei pe săptămână, adică 160-400 lei lunar. Suma aceasta o adăugam la bursa de 300 de lei, din care plăteam gazda și masa la cantină. Ba mai mult, aveam și un ban pentru pâinea proaspătă pentru dejun și pentru bilete la teatru.

În Bucureștii anilor 1918-1919, pâinea era împărțită la ora 6 dimineața. Se dădeau cel mult două pâini de persoană, pentru care se stătea la rând de la ora 4 dimineața, iar dacă nu apucam să luăm, mai stăteam o jumătate de oră pentru "dovleacul cald de la cuptor" - o pâine neagră, de 1,5 kg, și o porție de dovleac de 3 lei.

Caracterizarea profesorilor Școlii Superioare Silvice din București între anii 1918-1921

N.G. Popovici, profesor de Cultura pădurilor, era un om cam la vreo 60 de ani, înalt, zvelt, cu barbișon. Avea studii superioare la Nancy și Sorbona și era fost director al Școlii Superioare din Brănești, unde a introdus portul uniformei verzi, precum la studenții francezi de la Nancy. Era un vorbitor foarte înflăcărat și convingător, iar la tezele scrise iubea frazele frumoase și convingătoare, pe care le sublinia cu roșu și le califica cu foarte bine ... Dacă în teză lipsea ceva din tehnicitate, lucrarea era calificată astfel: expunerea subiectului, foarte bine, tehnicitatea cu mari lipsuri - nota 3. La teză, fiecare obiectiv trebuia să poarte un titlu corespunzător ales, să fie descris amănunțit, în fraze frumos exprimate și cu o tehnicitate sobră.

Dr. Marin Drăcea, inginer silvic, asistent la cultura pădurilor avea peste 30 de ani, era de statură mijlocie, brunet, cu ochii înfundați, răsători de fericirea și bucuria succesului. La teze, îi plăceau scrisul citeț, stilul simplu, fără fraze pompoase, limpede și neînflorit, exprimare adecvată și bine plasată în tehnicitate. Teza putea să fie scrisă chiar și numai pe un sfert de coală, însă dacă tehnicitatea era bună se califica cu nota foarte bine.

Petre Antonescu, profesor la amenajarea pădurilor și corecția torenților, era un om de talie mijlocie, cu studii la Nancy. Purta barbișon, avea părul alb, tăiat scurt și o voce răgușită. Ochii erau de culoarea cicoarei, înfundați, cu o privire blândă - dulce și frumoasă ca o zi de primăvară - era totdeauna împăcat cu sine însuși, mulțumit și satisfăcut sufletește. Ca student, l-am avut profesor când avea peste 60 de ani. Studenții bucovineni îl respectau mult, ca pe un om

cu multă știință de carte. Purta corespondență cu profesorii de la Nancy și de la Maria Brunn și îl cunoștea pe amenajistul nostru Franz Czech, de la Fondul Bisericesc din Bucovina. Îi simpatiza pe studenții bucovineni și adesea ne spunea: “eu vă învăț aici cunoștințele generale ale amenajamentelor, însă dumneavoastră îl aveți la Cernăuți pe Franz Czech, care redactează amenajamente pentru 31 de ocoale silvice și aplică cunoștințele cele mai moderne la alcătuirea lor. De la el puteți învăța multe lucruri bune ...” Pe vremuri, povestea că statul român l-a trimis la Geneva, la un congres al specialiștilor în ameliorarea torenților, care aduceau mari daune în Elveția și unde a demonstrat practic faptul că torențul trebuie corectat la origini, în pădure, prin lucrări de eleionaje. Panta torențului trebuia să fie întreruptă, bucată cu bucată, pe toată lungimea lui, nu numai la câmpie, unde cauzează daunele cele mai mari, așa încât, când vin apele mari, ele să se scurgă domol, în trepte, ceea ce îi va întrerupe viteza. Ca asistent și, mai târziu, profesor la catedră, l-a urmat profesorul emerit Vasile Stinghe, redactorul “Agendelor forestiere”, cărți de mare valoare pentru inginerii silvici.

N. Miculescu, profesorul de matematici și topografie, pune mare preț pe omul cu cultura academică și pe îndemânarea practică. Era un naționalist înfocat, spunând adesea: “Deutschland über Alles - dar nu le-a mers ... Austriecii voiau să germanizeze Bucovina, dar nu le-a mers ... Bismark și cu Fritz II spuneau: “Drang nach Osten”, la ruși, dar nu le-a mers ... Neamțul este omul mașinii, și nimic mai mult; el nu are sufletul format pentru prietenie și umanitarism cu alte naționalități. El nu cunoaște termenii “uman” și “umanitarism”, vrea să doboare toate naționalitățile, să le înghită și să rămână el singur, dar nu-i merge ...” Îi plăceau cursele de cai, la care miza și se dis-

tra cu prietenii săi. Era celibatar. Eu l-am avut profesor în perioada dinainte de pensionare. Ca un stenograf perfect, stenografia discursurile purtate la Senat, pentru care era bine plătit. În topografie, a introdus, la raportarea distanțelor luate pe teren, calculul orientărilor cu ajutorul coordonatelor. La clasă nu-și mai dădea mare interes pedagogic cu studenții: ei învățau topografia din cărțile tipărite și din cursurile litografiate. La matematici, scria o problemă pe tablă, apoi trecea la discuția digresiunilor și, când suna ora pentru pauză, zicea că rezultatul se va vedea data viitoare. Ca asistent, îl avea pe dr.ing. Drâmbă, care se ocupa mai mult de lucrări particulare și la clasă nu se vedea aproape tot anul.

Petre Grunau, profesorul de protecția pădurilor, economie forestieră și legislație silvică, preda cursurile după cărțile literaturii germane și după cursurile profesorilor din Viena. Nu avea asistent și nu făcea controlul materiei predate. Examenele sale constau din probă scrisă și orală. La proba scrisă, pune preț pe desene cu eşantioane (atacuri de insecte, ciupercă, ger ș.a.), în timp ce la examenul oral, studentul trebuia să vorbească 5-10 minute fără întrerupere. Dacă se oprea în timpul arătat, îi puneă câteva întrebări și, dacă nu răspundea, îl nota ca nepregătit-căzut. La economie forestieră repeta adesea fraza economistului francez Charles Gides: “Laisser faire, laisser passé - laisser tout trainer ...! (Fiecare lucru își are evoluția sa, lăsați-l să se dezvolte până la capăt)”... Nu ieșea cu studenții în teren; ținea mult la studenții din Bucovina și, în special la cei care aveau studii făcute la facultatea de la Viena. Lângă Ploiești avea ca proprietate un lot de vie de 400-500 m², unde își petrecea vacanța, muncind în aer liber. La început de an școlar îl aflam roșu la față, ars de soare, sănătos, vesel și bine dispus, ca oricare

muncitor care lucrează în natură. Lucra de unul singur la catedra sa, fără asistent, iar ca vârstă, se apropia de anii pensionării. Ținea mult la demnitatea sa de profesor de economie forestieră, în orele sale spunând, adesea: “marii economiști ai lumii, cât și eu personal, suntem de părere că ...” Studenții lui aflau această frază că e “greu de înghițit”, el neavând nici o publicație.

N. Iacobescu, profesorul de dendrologie, avea studiile în Franța. Blond, de statură mijlocie, cu o privire dreaptă, care-i insufla toată încrederea. Preda materia sa foarte conștiincios și insista mult la determinarea varietăților din țară: stejarul de luncă, cu ghinda mare, frasinul din terenuri jilave, cu inelul anual lat, de peste 5 mm; la stejar, a descris ciuperca “trematovalsa”, apoi gălmele la fag, provocate de ciuperca *Nectria* sp. La examene, vorbea mai mult decât studentul pe care-l examina.

Vintilă Stinge, asistent la catedra de Amenajarea Pădurilor, iar mai târziu profesor titular, a fost unul din profesorii cei mai buni și mai erudiți în tehnica amenajamentelor - păduri de munte, de coline, de câmpie și de luncă. El a redactat anual manualul “Agenda inginerului silvic”, a fost declarat profesor emerit al Școlii Superioare de Silvicultură și a avut o viață lungă și fericită, trăind până la 95 de ani.

Era tot timpul preocupat de bunul mers al facultății, de manualul inginerului, cât și de noutățile de îngrijire a pădurilor. A fost un adevărat părinte al facultății și al tuturor inginerilor silvici care au avut norocul să-l aibă ca profesor. Promoția 1918-1921 l-a găsit ca asistent tânăr și, abia mai târziu, am avut ocazia să-l cunoaștem și să-l apreciem la justa lui valoare. Îi plăceau “silvicultorii de bocanci, nu de salon” ... La întrebarea dacă silvicultura de astăzi poate să producă lemn de rezonanță, el a spus: “Da, fondul îl avem ... Folosiți-l just, prelungiți-i ciclul de

producție la 150-160 de ani în parcelele din stațiunea acestui molid, creați-i condiții identice cu cele din codrul virgin și veți avea și lemn de rezonanță.”

Nicolae Saegiu, directorul școlii, zis “Turcul”, împreună cu asistentul său, I. Belargiu, nu erau silvicultori. Primul era inginer constructor, iar al doilea era profesor de desen tehnic. Saegiu, un om în vârstă, în pragul pensionării, predă studenților exploatarea pădurilor, o materie foarte importantă din cadrul culturii pădurilor. La această materie se putea documenta numai din literatura ce apărea în revistele din străinătate și cu ajutorul datelor culese din amenajamentele pădurilor. Avea studii în străinătate, era disciplinat și ordonat, insufla studenților energie și era un model de disciplină și corectitudine. Nu ceda nimic din pretențiile sale la examenele în scris și orale, iar la discuții proceda ca un pașă, de aceea fiind poreclit “turcul”. S-a retras la pensie și a predat direcțiunea școlii și catedra sa inspectorului general silvic Sava Goiul, din serviciul Casei Pădurilor.

I. Belargiu predă studenților desenul tehnic. La începutul anului școlar 1918-1919 a predat câteva cursuri: scrierea cursivă, scrierea caligrafică, scrierea rondă, scrierea de tipar cu litere mari și mici, apoi importanța creioanelor și a radierelor. Și-a dat demisia, rămânând îndatorat cu desenul la scară, cu desenul construcțiilor forestiere de poduri, drumuri, hărți forestiere cu semne convenționale, case forestiere și altele.

Aceștia erau profesorii promoției 1918-1921 de la Școala Superioară de Silvicultură din București. În rest, totuși lipsuri la cadrele didactice, cu profesori culeși de ici și colo, cu literatură de specialitate săracă, cu lipsă de modele practice în teren: lucrări în pepinieră, lucrări model în arborete ...

(Va urma)